

Dierbare Broeders en Zusters,

Onze wereld is haar betovering verloren. De technische vooruitgang en de wetenschappelijke ontdekkingen hebben de indruk gewekt dat de mens heer en meester is van de natuur. Hij is in staat haar structuren te doorgronden en door te dringen tot haar wezen; nog nooit leek de natuur zo gemakkelijk te exploiteren. Maar de vraag is of de hedendaagse mens werkelijk het geheim van de natuur heeft doorgrond. Het antwoord hierop is helaas negatief. Nog nooit stond de mens zo ver van de natuur, nog nooit was de natuur zo verborgen voor de mens als vandaag de dag. Waarom? Omdat men haar ware aard is vergeten. De natuur is immers niets anders dan de schepping van God. *“De hemelen verhalen de glorie van God, Het firmament verkondigt het werk zijner handen”*, zingt de psalmist. (Ps 18,2) Alles werd door Hem geschapen (cf Kol 1, 16), alles draagt het spoor van God met zich mee, in het bijzonder de mens, geschapen naar het beeld en gelijkenis met God. (cf Gen1,26-27) Wanneer de mens dus het ware wezen van de natuur niet meer kan begrijpen, dan wordt hij ook logischerwijze blind voor zichzelf en voor God¹.

We hoorden vandaag hoe de profeet Jesaja (55, 10-11) Gods woord openbaart als de *“regen en de sneeuw die de aarde vruchtbaar maken, haar bedekken met groen en zo het zaad geeft aan de zaaier en het brood aan wie eten moet.”* Ook Jezus, in het evangelie van de zaaier, spreekt vandaag tot ons, zoals zo vaak, met een gelijkenis uit de natuur.

Één van de grote lessen nu die de hedendaagse mens kan trekken uit deze lezingen is precies dat *“we zonder de kennis van de dingen hier beneden, de dingen van hierboven nooit kunnen begrijpen.”* (Divo Barsotti) Er is analogie tussen deze twee werelden: dat betekent verschil, maar ook gelijkenis. Wanneer Jezus zegt dat het koninkrijk Gods gelijk is aan een zaaier, aan een mosterdzaadje, een boom, een wijngaard,... dan is dat geen pure mythe, maar dan zegt Hij iets diepgaands over de onuitsprekelijke werkelijkheid die onze zintuigen overstijgt. *“De ultieme waarheid der dingen is om symbool te zijn: een beeld, een teken, een leven dat ons de deur opent tot Gods mysterie.”* De exegeet Divo Barsotti zegt zelfs: *“Indien ik de bomen niet meer kon zien, dan zou een deur voor me gesloten worden, een deur die binnenleidt in het mysterie van God! De kennis van de wereld is (dus) de eerste weg naar de kennis van Gods mysterie...”*: Dat is uiteindelijk de eerste les, een heel eenvoudige, die Jezus ons op elke pagina van de Bijbel leert².

¹ Het IIe Vaticaans Concilie stelt omgekeerd: “Zonder Schepper zinkt het schepsel weg in het niets (...) Als men God vergeet, wordt ook de schepping zelf onmogelijk om te begrijpen”. (Lumen Gentium 36,3)

² We zijn echter allemaal kinderen van onze tijd. Allen zijn we meer of minder het slachtoffer geworden van de onttovering. Ook in de Kerk, van de theologie tot de liturgie, heeft zich een rationalistische en kritische visie steeds meer opgedrongen. En toch, toch voelen we steeds meer, en vooral de jongste generatie, die heimwee, die melancholie naar de een wereld waar alles ons sprak over het mysterie, over God: een blad, een boom, een bloem, of, veel duidelijker nog: wat wierrook, een kaars, een kniebuiging, een oogopslag ten hemel. “Wij zijn veel te veel bezorgd om uit de Heilige Schrift of de liturgie alles te verwijderen wat ons mythisch overkomt. Bijvoorbeeld, ik geef toe dat het me zeer ontstelt dat men in de Hooggebeden –behalve dan de Romeinse Canon– nagelaten heeft te zeggen wat de evangelisten rapporteren: “Jezus sloeg zijn ogen ten hemel”. Doet men dat om te benadrukken dat God niet gelokaliseerd is ‘daarboven’? Voor de Consecratie, slaat de priester zijn ogen niet meer op. Hoe zielig is de armoede van de hedendaagse mens! Wij beleven geen gemeenschap meer met God doorheen de dingen.” (Divo Barsotti, La Parole et l’Esprit, p. 150-159)

Wij hebben het voorrecht om in onze taal een dichter te hebben gehad die deze waarheid op meesterlijke wijze heeft bezongen. Guido Gezelle kon geen wolk, geen dier, geen plant, geen mens aanschouwen, be-wonderen, zonder er de stempel in te zien van God, hun Schepper. Zo wanneer hij een eenzaam bloempje ziet, schrijft hij vol lyrisme: *“O Wilde en onvervalste pracht/der bloemen, langs den watergracht (...)Hoe eerbaar, edel, schone en fijn/kan toch ene enkele blomme zijn,/die al med eens, en zorgeloos, uit/de hand van heuren Schepper spruit!/Door Hem, en door geen mensenhand,/lag hier een nederig zaad geplant;/door Hem, op dezen ogenblik,/ontlook het, en dien troost heb ik,/dat, blomme, gij mij bidden doet,/en wezen zo ik wezen moet.”* Volgens sommige moderne critici heeft Gezelle afgedaan, zijn gedichten komen over als naïef en kinderlijk... Kinderlijk! *“Zo gij niet wordt als kinderen”*, zegt de Heer, *“zult gij het Rijk der Hemelen niet binnengaan.”* Zelfs als gelovigen zijn we allen min of meer het slachtoffer geworden van de onttovering, van die kritische, rationalistische geest van de ‘volwassen’ mens. Maar laat ons aan God de genade vragen om opnieuw kinderen te worden, om ons opnieuw een geest van nederigheid en be-wondering te geven. Het kinderschap zal ons in staat stellen om de natuur, en dus ook onszelf en God beter te begrijpen.

Dierbare Broeders en Zusters, de schoonheid en de grootheid van de natuur leert de schoonheid en grootheid van God. Maar we moeten hier tot slot ook aan toevoegen, dat de natuur ons ook iets leert over het kwaad, over de zonde. Indien we vandaag lijden onder een collectieve vergetelheid van de zonde, dan is onze relatie tot de schepping daar ook niet vreemd aan. Iedereen weet dat de natuur wreed kan zijn: grote droogte, overstromingen, aardbevingen, of in onze menselijke natuur: ziekte, lijden, dood: dat alles toont ons *“dat de hele natuur kreunt en barensweeën lijdt, altijd door”*, zoals de Heilige Paulus het zegt in de tweede lezing (Rom 8,18-23). En dat leert ons opnieuw iets over onszelf, over onze verantwoordelijkheid. Niet alleen over de manier waarop wij omgaan met het milieu, maar diepgaander: over de zonde, die ieder van ons meedraagt. Ooit was er een tijd waar de mens in eenheid en vrede leefde met de schepping en met God, maar dit aardse paradijs werd verbroken door de ongehoorzaamheid van de mens: *“Omdat ge (...) van de boom hebt gegeten, waarvan ik u verbod te eten: is om u de aardbodem vervloekt, alleen door levenslang zwoegen zult ge ervan eten. Distels en doornen zal hij u voortbrengen (...)”*(Gen 3,17 ev). En de distels en doornen bloeien inderdaad weelderig: in de natuur, maar ook in ons hart, wat ervoor zorgt dat het Woord Gods er *“verstikt en zonder vrucht blijft.”*

Om van ons hart een goede aarde te maken, de aarde van de nederigheid, waar Gods zaad vrucht kan opleveren, tot honderdvoudig, moeten we onze blik richten op de gekruisigde Heer. Aan het kruis bereikte het geestelijke kinderschap een hoogtepunt. *“Wanneer ik van de aarde omhoog ben geheven, zal ik alles tot mij trekken.”*(Joh 12,32) Niet alleen “allen”, maar “alles”, staat er in de Vulgaat. De mens in eerste instantie, maar met hem, de hele schepping. Dit is de nieuwe schepping, die *deelt “in de glorierijke vrijheid van de kinderen Gods.”* Dit is de *“nieuwe hemel en de nieuwe aarde”*, waarover het boek der Openbaringen ons spreekt. *“Dan zal God elke traan uit onze ogen wegwissen. En nooit zal de dood er meer zijn, geen rouw, geen geweent, geen smart; want het vroegere is voorbij!”* En Christus, gezeten op Zijn troon, zal deze verlossende woorden spreken: *“Zie ik maak alles nieuw.”* (cf. Op. 21, 1 ev) AMEN.